

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsaki torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K, za četrt leta 3.50 K, mesečno 1.20 K; za Nemčijo za pol leta 7.90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9.50 K za četrt leta 4.80 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so pošiljane preste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo, kserati. Kserati peti-vrsta (širina 88 mm) za enkrat 20 vrn., večkrat po dogovoru.

30. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 10. aprila 1909.

Leto XII.

Prvi majnik je delavski praznik!

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljatev, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Dunajska cesta številka 20.

Vabilo na naročbo.

Sodruge in prijatelje vabimo na novo naročbo, dosedanje naročnike pa, katerim je potekla naročnina koncem meseca marca, da jo zopet obnovijo. Pri tem naj se ozirajo na to, da je naročnina od 1. aprila t. l. naprej nekoliko povišana z ozirom na to, da

izhaja od 1. aprila naprej „Rdeči Prapor“ trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto ter bo veljal:

Za Avstro-Ogrske dežele:
za celo leto 14.— kron
za pol leta 7.— „
za četrt leta 3.50 „
na mesec 1.20 „

Za Nemčijo:
za pol leta K 7.90
za četrt leta „ 4.—

Za Ameriko:
za pol leta K 9.50
za četrt leta „ 4.80

Obenem prosimo cenjene naročnike, naj priporočajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in znancem, naj ga zahtevajo po gostilnah in kavarinah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo naslove takih znancev, ki bi ga naročili, če jim ga pošljemo na ogled.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Jugoslovansko vprašanje in delavel.

Odkar je Avstrija anektirala Bosno in Hercegovino, je jugoslovansko vprašanje nedvomno dobilo aktualnejši pomen. Obe deželi sta pač že doslej pripadali avstro-ogrski monarhiji in v tem oziru se ni z aneksijo nič izpremenilo. Kdor sodi resno in stvarno, ni mogel nikdar misliti, da odpadeta imenovani pokrajini od habsburške dvojne države. Toda dokler sta bili le okupirani, ni bil izjemni državnopravni položaj obeh dežel nič čudnega. Izza aneksije pa je ne le čuden, temveč nemogoč. Tudi vpeljava tiste konstitucije, na katero misli Avstrija, ne reši vprašanja, zakaj deželni zbor, naj bo že kakorkoli sestavljen, bo imel le omejen delokrog; nikakor pa ne pojde trajno, da bi mogel ta deželni zbor v skupnih zadevah predlagati avstrijski delegaciji in ogrski delegaciji svoje želje in da bi te dve itak abnormalni zborov sklepalo o bosenskih zadevah, ne da bi mogla Bosna vsaj sodelovati.

Skratka: Bosna ne bo mogla viseti v zraku in vprašanje, kako se uredi njen položaj, ne more biti Jugoslovonom ravnodušno. Umevno je torej, da se pojavljajo vsakovrstni načrti in predlogi, ki se ne tičejo samo državnopravnega položaja anektiranih pokrajin, marveč razvijajo celo jugoslo-

slovansko vprašanje. V tem je mnogo stvarnega, pa tudi mnogo fantazije, mnogo mogočega, pa tudi mnogo utopij.

Za nas pa je najvažnejše vprašanje, če se vsa stvar kaj tiče delavstva ali nič. Zakaj če ne, tedaj ne bi bilo treba, da bi si razbijali glavo za one, ki so poklicani, da rešujejo in rešijo problem.

Na prvi pogled je jasno to: Tako kakor buržoazijo, na tak način kakor veleagrarce, v tisti smeri kakor kat. in pravoslavne klerikalce, ne more stvar zanimati delavcev. Vprašanje se lahko reši na različne načine, ampak v sedanjem gospodarstvu ostanejo delavci tudi v vsaki novi državnopravni obliki sužnji kapitalizma kakor doslej. Največja važnost vprašanja torej ne sme delavstvo tako zaslepiti, da bi pozabilo na svojo glavno nalogo in da bi se dalo odvrniti od svojega najnujnejšega dela: Od boja proti kapitalizmu.

Jugoslovansko vprašanje pa ima tudi v okvirju tega boja svojo važnost ne le za privilegirane sloje, temveč tudi za delavstvo. V nekaterem oziru je za delavce celo bolj važno kakor za buržoazijo.

Če se osnuje jugoslovanska ali velehrvatska država ali ne, to je reč, ki ne skrbi delavcev preveč. Ljudje, ki se ukvarjajo s takimi načrti, imajo svoje posebne interese. Člani privilegiranih slojev imajo v takozvanih samostalnih državah večje stanovske in osebne koristi kakor v delih večje države. Trializem bi marsikomu odprl pot do ministrskih sedežev in do drugih visokih mest, ki sicer nima takih upov. Če bi bila mogoča popolna jugoslovanska država, kakor se sanja nekaterim utopistom, bi bil tudi za domače kapitaliste položaj v mnogočem veliko ugodnejši.

Vse to ne more zanimati delavcev. Za proletarce je jugoslovanski problem predvsem vprašanje njihovega boja in vprašanje kulture. To je v najožji zvezi, zakaj kultura je pogoj za uspešnost njihovega boja. Delavstvo, ki se hoče rešiti mezdne sužnosti, potrebuje organizacije in znanja. Oboje vstvarja njegovo moč in mu pripravlja zmago. Organizacija mora biti velika ne le v tem zmislu, da zbere delavce enega naroda, marveč tudi, da združi delavstvo vseh narodov v enotni bojni zvezi. Znanje mu mora pojasniti vzroke njegovega bednega položaja, pokazati pot iz njih in mu dati venomer nova in uspešnejša bojna sredstva v roke.

A tudi znanje potrebuje sredstev, med katerimi je najvažnejši jezik, ki mu posreduje spoznavanje in vedo. Tudi znanje stoji dandanes v znamenju veleprometa. Kakor ne more mali čevljarški mojster uspešno konkurirati z veliko tovarno obutal, tako ne more najmanjši narod producirati toliko kulture kolikor največji. Dobra knjiga, katere se razširi million izvodov, bo več koristila, kakor boljša, ki jo bere dvesto ljudi. V znanosti, ki ne more v malem narodu imeti svojih knjig in časnikov, se dotični narod ne bo mogel tako razvijati kakor veliki in izmed njegovih članov bodo v najboljšem slučaju nekateri posamezniki lahko sodelovali.

Delavci opažajo to lahko že v svoji literaturi. Nikdar ne bodo mogli slovenski delavci imeti takega časopisa kakor nemški ali angleški, nikdar ne toliko in takih knjig. Časopis, ki ima v nemškem

jeziku 100 000 čitateljev, mora biti v slovenskem že ponosen, če jih ima 5000. Nemški list bo vsled tega lahko velik, obširen, najskrbnejše urejen, slovenski mora biti zadovoljen, da je sploh spisan in natisnjen.

To so važne reči, ki jih delavstvo ne more prezirati. V takih vprašanjih ne more za delavce odločevati nobena sentimentalnost in noben predsodek, ampak v prvi vrsti praktična potreba. Ta pa pravi, da potrebuje delavstvo mnogo znanja, mnogo kulture; da je torej za delavca bolje, če je član velike kulturne skupine, kakor če tiči v majhni. Vstvariti veliko kulturno skupino, kjer so pogoji zanjo, je torej za delavstvo koristno.

S tega stališča je tudi jugoslovansko vprašanje zanimivo za delavce. V tem horizontu izginejo vsa državnopravna vprašanja in problem je tak: Ali je mogoče brez nasilja in občutne škode iz malih skupin na slovanskem jugu, iz Slovencev, Hrvatov in Srbov, morda tudi iz Bolgarov ustvariti veliko skupino, ki bi lahko producirala več kulture in visjo kulturo ter omogočila tudi delavstvu bogatejše znanje, ali ne?

Če ne, tedaj je z narodnega stališča perspektiva za Slovence prav tužna. Naj se tudi ostanki Slovencev ohranijo še nekoliko stoletij — kar je z ozirom na moč kapitalistično-gospodarskih razmer itak sila optimistično — vendar ta mala skupina nikdar ne bo imela svojega pravega življenja in nikdar se ne bo mogla bojevati za svoj napredek, ker bo brezupni boj za goli obstanek absorbiral vse njene moči. Če se sprejme misel jugoslovanske skupnosti, tedaj je ostanek Slovencev tako utrjen, da lahko posvetijo moči delu za svoj razvoj in za svojo povzdigo. V taki skupnosti dobe jugoslovanski delavci pogoje za boljšo izobrazbo, za boljšo agitacijo, za okrepčanje svoje organizacije; v mednarodni delavski armadi lahko postanejo važen faktor sebi in vsemu delavstvu v prid. S tega stališča je jugoslovanska misel socialistična in socialni demokratje imajo za njo več interesa kakor vsa buržoazija.

Politični odsevi.

* **Evropske konference**, ki je bila šest mesecev na dnevnem redu političnih razprav, menda ne bo. Francija stoji na stališču, da zdaj, ko je vprašanje bosenske aneksije urejeno, ni potrebe za tako konferenco. Sodeč po pisavi angleških listov, je tudi Anglija ne zahteva več.

* **Bosensko-hercegovsko vprašanje** mislijo baje rešiti na ta način, da se obe deželi brez obzira na sedanje meje razdelite med Avstrijo in Ogrsko. Zapadni del bi se združil z Dalmacijo, vzhodni del pa bi kot samostalna dežela pripadel Ogrski. V vojaškem pogledu bi se ustanovil enoten vojni zbor, ki bi imel svoje zapovedništvo v Zagrebu. Človek bi dejal, da je v Avstriji še vendar mnogo ljudi, katere veseli, delati račune brez krčmarja. Če je Avstro-Ogrska anektirala Bosno in Hercegovino le zato, da bi se bolj razcepila in raztrgala Jugoslovane, tedaj je uganjala zelo utopistično politiko, ki pa nosi tudi sto kali nevarnosti v sebi. Naj se že pripisuje «velesrbski» propagandi mnogo, malo ali pa nič uspešnosti, gotovo je vendar to, da celotni državni nikakor ne more koristiti trajna nezadovoljnost narodov na jugu. Čim bo to ljudstvo spoznavalo, da ga hoče država samo tlačiti in uničevati njegov razvoj, tem ugodnejše bo polje za vsakovrstne iredentistične struje in Avstrija bi pač lahko že enkrat izpregledala, da je takih struj že

zdaj na vseh straneh več nego jih more biti prijetno. Saj je vendar čudna država, katere njeni lastni prebivalci ne ljubijo. Dočim bi morala Avstrija napeti vse moči, da bi se to izpremenilo, pa hoče zanašati še več nezadovoljnosti in sovraštva med ljudstvo. Posebno načrti, ki jih imajo dunajski in peštanski krogi glede na Jugoslovane, so kakor nalašč taki, da bi spravili narode v obup. O bodočnosti, in sicer o najbližji bodočnosti Bosne in Hercegovine, bi si avstrijski državniki že morali beliti svoje glave; toda vprašanje, na katero bi morali iskati odgovor, se glasi tako: Kaj je storiti in kako je urediti razmere, da bodo narodi na jugu radi člani habsburške monarhije in da bodo iz prepričanja in interesa odklanjali vsako iredento? Odgovor pa bi jim povedal, da je treba tem narodom dati in zagotoviti svobodo, blagostanje in pogoje za razvoj. To je nekaj drugega kakor tista matematika, ki ne zna nič drugega kakor dividirati in iz večim umetno delati manjšine.

* **Za pomnožitev vojne mornarice** bo avstrijska mornariška uprava v prihodnjem zasedanju zahtevala od delegacij: Kot nadaljevalni kredit za ladje 14.500-tonke, ki se še grade — 20 milijonov kron; redna budgetna potrebščina — 43.4 milijonov kron (1. rata za eno «Dreadnought» od 18.000 do 19.000 ton — 5 milijonov kron); nepokrita potrebščina — 38.4 milijonov kron. Mornariška uprava namerava nadalje gradbo treh ladij-velikanov po tipu «Dreadnought» pospešiti. Mornariške potrebine bodo visoko narastle. In ljudstvo bo to plačevalo.

* **Ogrski državni zbor in hrvaški sabor** namerava ogrska vlada razpustiti. Tajnik ogrskega ministrskega predsednika je baje rekel nekemu hrvaškemu politiku, da besta začetkom maja razpuščena ogrska zbornica poslancev in hrvaški sabor in bodo še tisti mesec razpisane nove volitve. Na ta način da hočejo rešiti krizo na Ogrskem in hrvaški vprašanje. Baron Rauch upa, da na ta način spravi v sabor novo ustavno stranko, ki bi štela kakih 20 do 30 članov in potem stopiti v pogajanje s stranko, ki bo izšla iz volitev kot najmočnejša. Ako bi tudi tako ne mogel dobiti večine za vlado, razpuščal bo ban sabor toliko časa, da se mu to posreči.

* **Italijanska in nemška vladarska rodbina** se snideta prihodnji ponedeljek v Benetkah. Pri sestanku bodeta navzoča Bülow in Tittoni. Gotovo je baje tudi, da obišče ruski car poleti angleški dvor. Tudi se snideta nemški in ruski car.

* **Med častniki v Srbiji** je še vedno veliko razburjenje proti kralju Petru. Radi tega je nastal konflikt med vojnim ministrom in divizionarjem v Nišu polkovnikom Vojničem. Da prepreči nemirne med niskimi častniki, je odredil divizionar, da se bili aretirani nekateri častniki. Ker tega vojni minister ni odobril, je divizionar demisijsiniral. Častniki zahtevajo, naj postane kak častnik-zarotnik divizionar v Nišu; ako se to ne zgodi, tedaj se je bati, da izbruhnejo med vojaštvom v Nišu resni nemiri, ki bodo nevarni dinastiji.

* **Srbski zunanji minister dr. Milovanović** namerava v kratkem demisijsinirati in bi rad dobil mesto poslanika v Berlinu.

* **Odstavljeni venecolanski predsednik Castro** kupuje v Antverpih barke in orožje, da bi napadel in zrušil sedanjo venecuelsko vlado. V deželi ima baje mnogo pristavev, ki agitirajo, da postane Castro zopet predsednik. Tudi med četami je velika nezadovoljnost.

* **V Peterburgu** so zopet odkrili veliko revolucijsko zaroto. Zapri so 70 oseb, med njimi dva častnika, več žensk, zaplenili 10.000 patron in veliko pušk. Zarota je bila v zvezi s kavkaško in turkestansko revolucijsko organizacijo. Poleg te so odkrili še drugo zaroto. Dognali so, da je med obema zarotama zveza.

* **Na bivšega predsednika Združenih držav Roosevelta** je v Horti na azorskih otokih neki italijanski anarhist poskušal atentat brez uspeha. Napadalec so prijeli.

Strokovni pregled.

— **Občni zbor «Strokovne Zveze» avstrijskih zidarjev**, podružnice Ljubljana, se je vršil dne 4. t. m. v gostilniških prostorih gospe Petriceve, na Rešjevi cesti. Sodrugi Vičič je podal poročilo o delovanju odbora (ker je bil načelnik Šefič službeno zadržan). O poročilu je omeniti, da je zidarska organizacija pretečeno leto precej napredovala; odbor se je pač vestno in marljivo potrudil za povzdigo organizacije in zidarske stranke. Odbor je deloval posebno na tem, da se zidarji izobrazujejo; nabavili si je tekom leta lepo knjižnico z jako interesantnimi knjigami, ki so se je člani tekom leta prav marljivo posluževali. Podružnica je priredila nad 15 društvenih in več zaupnih shodov, kjer so se napravili važni sklepi za delovanje zidarjev. Podružnica je štela koncem decembra lansnega leta 109 članov. Tekom leta je bilo 296 članov, ker so pa zidarji vedno v kritičnem položaju, tako da je danes tukaj, jutri drugod, se je število članov koncem leta precej zmanjšalo; kriva je bila tega tudi huda in prezgodnja zima. Podružnica je napredovala od leta 1907 za 105 članov. V poročilu je soodr. Vičič podal precej natančno statistiko vposlenih zidarjev. Pretečenega leta je bilo vposlenih v Ljubljani od 550 do 600 in v

Ljubljanski okolici se je sukalo število prav tako. Zidarjev je domačih v Ljubljani in ljubljanski okolici nad 600. Letošnje leto bo za zidarje precej ugodno in treba bode agitacijo podvojiti. Iz poročila odbora se razvidi, da je treba še veliko, da se spravi v organizacijo vse, kar je še zunaj. Poročilo blagajnika je podal soodrugi Štrukelj. Dohodki znašajo od 1. marca do koncem decembra 1908. K 1702.86, odračunanega na zvezo K 1109.61; odračunanega na okrajno načelstvo K 151.64; na strokovno tajništvo v Ljubljani K 18.55. Stroški krajne skupine v Ljubljani in podpore, knjige, agitacija K 313.42. Dohodki skupaj K 1702.86; stroški skupaj 1593.22; ostanek za januar 1909 K 109.67. Poročilo revizije se je vzelo na znanje in se je izrekla odboru enoglasno zaupnica. V odbor podružnice so bili izvoljeni sledeči člani: Načelnik: Štrukelj Karol; načelnikov namestnik: Hren Franc; blagajnik: Skubic Miha; zapisnikar: Vičič Anton; odborniki: Rihar Matija, Fekonja Franc, Bricelj Ivan, Berjak Jakob, Hren Ivan, Avbi Franc; revizorji: Bricelj Jožef, Fergola Jožef, Budja Anton, Draksler Matija; knjižničar: Hlebs Franc. Sodr. Vičič je podal obsirno poročilo o zveznem zboru v Budjavih, kjer so 104 delegatje zastopali 36.933 članov. Bile so zastopane vse narodnosti v Avstriji; mi Slovenci smo bili prvokrat zastopani in to je bil dokaz, da se je tudi slovenski zidarjem pričela odpirati pot do boljše bodočnosti. Omeniti moramo, da so sklepi zbora jako važni, ker nudijo organiziranim zidarjem precejšnje ugodnosti, bodisi ob času stavk, pregonov od strani delodajalcev, bodisi od oblasti. Podpora znaša 50 vin. na dan za samca več kakor do sedaj, za oženjene pa po eno krone več, prav tako za vsakega otroka 20 vin. na dan več. Poboljšalo se je potovalna podpora za 10 kron, tudi 10 vin. več kakor do sedaj, torej 1 krono znaša podpora za slučaj bolezni, ako je član v potrebi, mu načelstvo zveze poda izredno bol. podporo itd. Vse natančnejše podatke dobe člani pri odboru podružnice. Omeniti moramo, da se tekom časa ustanovi italijanski časopis «Zidar», kar je gotovo važno tudi za Slovence; tudi mi bi že lahko imeli «Slovenskega zidarja». Torej slovenski zidarji v organizacijo, da pri bodočem zveznem zboru tudi mi pokažemo, da živimo in da se zavedamo svoje dolžnosti; čez dve leti se bomo lahko vprašali o ustanovitvi svojega slovenskega strokovnega glasila. — Potem je soodrugi Vičič govoril o delavnih pogojih in o organizaciji, nakar je prečital že na društvenem shodu zidarjev dne 20. oktobra 1908 storjeni sklep in poročal, da se je ta sklep predložil okrajnemu načelstvu in zveznemu načelstvu na Dunaj, ter da so te instance povedale odboru podružnice svoje pomisleke, kar je moral odbor resno vpoštevati: naznanil je, da se bo o tem govorilo na okrajni konferenci v Gradcu, dne 11. t. m. Natančnejše bi bilo treba, da tudi mi danes govorimo o stvari. Na to je govoril soodr. Tokan, ki je v celournem govoru zidarjem prav do srca razjasnil, kakšen položaj je pri zidarjih tu in drugod; govoril je o pogodbah in o organizaciji, tako da je bilo v resnici žal, da občni zbor ni bil boljše obiskani, kajti zapisati si je moral besede, ki jih je govoril, res vsak navzoči zidar v srce. Konec Tokanovega govora je soodrugi Vičič še posegel v debato glede pogodb ter stavil predlog, da naj današnji občni zbor ovrže sklep z dne 20. oktobra 1908 ter naj se naznani to okrajnemu načelstvu v Gradcu, da pride ta predloga z dnevnega reda okrajne konference. O tem predlogu se je vnela debata ter je bil končno sprejet. Pri raznoterostih se je sklenilo, pošiljati list članom po pošti ter nadalje plačevati 40 vin. tedenskega prispevka. — Izvolil se je agitacijski odbor 5 članov in sicer Vičič, Štrukelj, Skubic, Hren Franc in Draksler. S tem je bil občni zbor končan ob pol eni uri popoldne.

— **Zidarska podružnica v Ljubljani** naznanja, da naj se vsa pisma, ki se tičejo organizacije ali agitacije, pošiljajo na naslov Anton Vičič, Ljubljana, Čojzova cesta št. 9. Kdor želi pristopiti k zidarski organizaciji ali vplačati članarino, naj se oglasi v nedeljo ali praznik od 9. dopoldne do 12. opoldne v društvenem lokal, Rešjeva cesta št. 22 na desno. Tam se dajejo tudi razna pojasnila in nasveti, kolikor se tičejo zidarske stroke.

— **Za poljske, gozdne in vinogradniške delavce po Slovenskem.** Predela za organizacijo poljskih, gozdnih in vinogradniških delavcev po Slovenskem so končana. Vsi zaupniki politiske in strokovne organizacije se prosijo, naj nemudoma naznanijo, koliko članov se da v posameznih krajih pridobiti. Pravila pojdejo kmalu v tisk, in dobili jih bodo na zahtevo vsi. Prosi pa se, da se že sedaj naznanijo strokovnemu tajništvu vsi tisti, ki žele pristopiti ali delovati za to organizacijo. Naslov strokovnega tajništva: Ljubljana, Dunajska cesta 20. — Pripominjamo takoj, da se bo organizacija priklopila takoj k Centrali, kakor hitro se Centr. zveza iz dosedanjih deželnih (ki so v Jabloncih, v Brucku in na Niževavstrijskem) osnuje.

Socialni pregled.

Lesnim delavcem.

Ker traja izprtija dunajskih mizarjev še vedno, razposilja odbor pomočnega zbora pri mizarjski zadrugi na Dunaju vsem organizacijam lesnih delavcev po državi sledeči poziv:

Strokovni tovariši, pozor!

Na Dunaju je ta čas še vedno okroglo 3000 mizarjskih pomočnikov izprtih. In na podporni sklad zveze je navezanih tudi domalega 800 brezposelnih sodrugov, skupaj torej okroglo 4000 pomočnikov, ki so brez dela.

Ker se pa ta boj, ki ga bijejo dunajski pomočniki, kakor kažejo vse okolščine, zna zavleči še mesece, prosimo vsakega posameznega sodruga osebno in nujno, da skrbi za to:

1. da ne potuje noben mizarjski pomočnik na Dunaj in

2. da se vsako prosto mesto ali priložnost za delo te stroke takoj, morda potem dopisnice naznani, da se nam na ta način omogoči, pošiljati naše brezposelne in neoženjene sodruga z Dunaja.

Akoprav je naš položaj ugoden, vendar prosimo sodruga, da nas kolikor je v njihovi moči, podpirajo.

S kolegijskim pozdravom!

Za odbor pomočnega zbora dunajskih mizarjev:

L. Widholz
načelnik.

Sodrugi!

Kdor želi napredek naše stranke, ne sme nikdar pozabiti, da je časopisje najvažnejše orožje v našem boju. Vsak napredek našega časopisja je napredek naše stranke, vsak korak, ki ga more zaznamovati naše časopisje, nas približuje delavskim, socialno-demokratskim ciljem. Razširjajte torej neumorno «Rdeči Prapor», pridobivajte mu nove naročnike, zahtevajte ga po vseh javnih lokalih, v katere zahajate! Ako bo «Rdeči Prapor» krepak in velik, se poveča in utrdi Vaš vpliv na javnost. «Rdeči Prapor» je Vaš glas, skrbite torej, da se bo slisal v vedno širših krogih! Vse, kar storite za svoje glasilo, ste storili zase, za svoj napredek, za svojo korist. Agitator za strankino glasilo mora biti vsak posamezni soodrugi!

Domače vesti.

— **Proporčni zistem za ljubljansko občinsko volilno pravico** je preporno jabolko med liberalci in klerikalci. Dr. Pegan ga zahteva, «Slovenski Narod» ga odklanja. Liberalno glasilo pravi:

Seveda je popolnoma izključeno, da bi narodnapredna stranka dopustila napraviti za Ljubljano kako izjemo. Občinski volilni red za Ljubljano mora sloneti na tistem principu, ki velja za vse druge javne korporacije, v prvi vrsti za kranjski deželni zbor.

Argumentacija «Sloven. Naroda» je z egoističnega stališča razumljiva, zato pa ni pravilna. Vsak zbor, ki hoče biti demokratičen, bi moral stremeti po čim popolnejšem volilnem redu brez obzira na reakcionarnost drugih korporacij. In če se «S. N.» sklicuje na nazadnjaštvo kranjske volilne pravice, bi si moral krepko potrkati na svoje prsi, zakaj on in njegova stranka sta s skrivajo, da se je izdelal tisti protisocialni volilni red, ki ne desega niti dunajskega, niti štajerskega, niti tržaškega. Kako pa je «Slov. Narod» pisal, kako so liberalci ravnali takrat, ko se je socialna demokracija bojevala za boljšo volilno reformo? Iz tedanjega izdajstva klerikalne in liberalne stranke se ne da izvajati, da ljubljansko ljudstvo tudi v občini ne bi smelo priti do boljše volilne pravice. Ker se pa «Narod» akademično navdušuje za proporčni zistem v deželni volilni pravici, smo radovedni, če bodo liberalni poslanci v deželnem zboru vložili tak predlog in kako se bodo bojevali zanj. Mimogrede bodi povedano, da se «Narod» moti, če misli, da v Avstriji še nikjer ni proporčnega zistema. Imajo ga n. pr. v Lincu.

— **Slovanska enota** je na nedeljskem shodu zagovarjal dr. Pegan kakor advokat klienta, o katerem ve, da ga ne more obraniti. Govoril je, pusto kakor je njegova navada, na dolgo in široko in posebno je kadir Šustersiču, zakaj tak je zakon in proroki pri klerikalcih. Nekateri poslušalci bi bili pa radi izvedeli tudi kaj stvarnega o slavni enoti, pa so čakali zaman, kajti Pegan ni znal za ves svet povedati nič drugega kakor prazne fraze. Edino, kar bi prizanesljiv človek lahko smatral za stvarno, je bila njegova obramba rekrutnega glasovanja. Ampak tudi to se je samo zdelo stvarno, pa ni bilo. Kaj je znal povedati učani Pegan? Da so klerikalci za razsodišča, ampak dokler jih ni, mora biti armada. V tem sicer še ni dokaz, ne logika. Ampak dejmo, da res mora biti armada. Vendar bi pa moral dr. Pegan, ki hoče veljati za politika in aspirira na nekako nasledništvo Šustersiča, vedeti kar je znano vsakemu političnemu četniku: Da se namreč rekruti dovoljujejo vladi in da opozicionalna stranka nima naloge, dajati vladi potrebna sredstva, temveč jih mora odrekati in tako rusiti vlado. To je opozicija. In «Slovanska enota» vendar pravi, da je opozicionalna. Ne vpraša se torej, kako morejo slovanske stranke sploh glasovati za rekrute, ampak kako je mogla opozicionalna slovanska enota dovoliti rekrute Bienerthovi «predpustni vladi». To je jarek, ki ga vsi Peganovi nerodni zofizmi ne preskočijo. In če je na oni strani predpustna vlada, je na tej strani predpustna slovanska enota, našemljena kot opozicija, kateri se pa vlada nasmehlja, češ: Saj to ni medved, to je — Vašek.

— **Istrski deželni zbor** se ne skliče. Tako je povedal baron Bienenrth deputaciji, sestavljeni iz deželnega glavarja dr. Rizzija ter poslancev Laginje, Spinčič in Bartoli, ki mu je predložila sklepe deželnih poslancev obeh narodnosti v Istri. Baron Bienenrth je izjavil, da je vlada pripravljena, izplačati zahtevano svoto 100.000 kron za olajšanje bede v Istri, da pa zdaj ni mogoče sklicati deželnega zbora, češ, da so zdaj še potrebne nove volitve za nekatere deželne zbornice, drugi deželni zbori da so nezmožni za delo, končno pa da je delavni program državnega zbora na poli deželnim zborom. Istrski deželni zbor bo šele tedaj mogel sklicati, kadar bo z ozirom na politične razmere splošno zasedanje deželnih zborov. — Tako je mogel odgovoriti le birokrat, kakršen je baron Bienenrth, ki potrebuje za vsako reč shemo in rubrike. Živ krst ne bo razumel, zakaj se zaradi volitev za druge deželne zbornice ali pa zaradi nedelavnosti drugih deželnih zborov ne bi smel sklicati istrski deželni zbor. Kaj je Istri mar tirolski, štajerski ali pa češki deželni zbor? Ampak birokrat ima rubriko za državni zbor, drugo rubriko za deželne zbornice in njegov sistem ima le to pomanjkljivost, da ni dosledno izveden do konca. Veljati bi moral vsaj še za občine. Kadar zboruje centralni parlament, kadar je občinska volitev v Urfahru ali pa obstrukcija v občinskem odboru v Zakopanah, ne bi smel imeti seje noben občinski zbor. Lahko bi se rabila ta metoda tudi za druge korporacije in če se pomisli, da dela vsak zbor več ali manj skrb, se mora priznati, da je v tem načinu sicer malo konstitucionalnega, pač pa precej praktičnega duha. Kajti katera skrb bi mogla biti za visoko vlado važnejša, kako spraviti si vse skrb z vratu? Paragraf štirinajsti pa bi kronal ves ta birokratično ženilni sistem. In če bi gospod Bienenrth potem šel na počitnice pa nastavil avtomata namesto sebe, bi bilo tudi vseeno.

— **Preklicani socialisti!** Če delajo kaj drugega, kakor da jeze uboge narodnjake! Zdej so za izpremembo užalili nemške nacionalce v dno duše. V Sv. Hipolitu na Nižjem Avstrijskem so hoteli gospodje Germani svobodomiselnega in krščansko-socialnega »preprčanja« pokazati svojo nepokvarjeno in navdušeno nemško-nacionalno srce. Razpisano je namreč dvojje mest za poštne asistente in v občinskem svetu so mestni očetje v raznoteri debati izrekli strah, da bi se ta mesta utegnili podeliti češkim uradnikom. Zato so zahtevali »za varstvo nemškega značaja Sv. Hipolita« sklep, po katerem se naprosi trgovinsko ministrstvo, da se smeta nastaviti samo nemška uradnika. Za predlog so, trkajoči se na svoje nemške prsi, glasovali liberalci in krščanski socialisti, samo peklensčkovi socialisti smo pa popolnoma konfundirani; nam so naši narodnjaški učenjaki vedno dopovedovali, da so nemški socialisti največji šovinisti, le mi smo narodni izdajalci. In zdaj — kdo naj se spozna?

— **Društvo srebrnega križa** je ime najnovejši avstrijski filantropiji. Ustanovilo se je na Dunaju in sneti je treba klobuk pred njim, kajti na ustanovnem zboru je bila kaj velika gospoda, ki je zastopala vojno ministrstvo, namestništvo, trgovsko zbornico, finančni svet in tudi ekscelenc Lueger je bil med njimi. Za častne predsednike pa so bili izvoljeni, še preden je društvo začelo pa so bili izvoljeni, še preden je društvo začelo živeti, vojni minister baron Schönaich, grof Jurij Clam Martinic, deželni maršal princ Liechtenstein (nekdanji »črni princ«), ekscelenc dr. Lueger in predsednik trgovske zbornice Schöller; namestnik grof Kielmannsegg pa je postal častni član. Novo društvo ima človekoljubni namen, podpirati rezerviste, ki se vrnejo domov. Zakaj se imenuje »srebrni križ«, ne vemo; bojimo se le, da bo zmanjkalo barv za vse avstrijske križe. Nekateri ljudje bodo seveda do solz ginjeni, če bodo slišali, kako skrb visoko gospodo za uboge rezerviste. Mi smo pa že tako sirovi ljudje, da ne zmoremo potrebne sentimentalnosti in da nam kar nič ne imponira društvo, ki hoče dajati miloščine ljudem, ki potrebujejo pravice. Spekulacija na hvaležnost — kdor hoče, naj občuduje; mi ne znamo.

— **Med deželnim odborom in ljubljansko občino** je nastal konflikt, ki bi lahko postal resen. Kranjski deželni odbor, odnosno njegova klerikalna večina je zavrgla razne sklepe občinskega sveta. Sklenil je sledeče:

1. Sklep občinskega sveta, da bi se odstopila družtvu »Mladika« za stavbo internata za 80 gojenk dekliškega liceja neka parcela izza dekliške sole, se ne odobri.

2. Mestnemu magistratu se naroča, da v vseh slučajih, kadar se store v občinskem svetu sklepi, po katerih se občinsko premoženje prodaja, daruje, zastavlja ali sploh odtujuje, take sklepe javno razgласi, kar bi jih sicer deželni odbor ne mogel odobriti.

3. Mestnemu magistratu ljubljanskemu se naroča, da predloži deželnemu odboru zapisnik vsake tajne seje, v kolikor se tisti razpravlja, oziroma sklepa o stvareh lastnega območja občine. Vsak tak zapisnik naj se predloži najpozneje tekom osmih dni po seji.

4. Mestnemu magistratu ljubljanskemu se naroča, da tekom štirinajstih dni po vročitvi deželno-odbornske odločbe predloži semkaj prepise zapisnikov vseh tajnih sej, v kolikor so se vrsile v tekočem letu.

Zanimivo je, da je deželni odbor storil te sklepe tik pred občinskimi volitvami, katerih se misli klerikalna stranka udeležiti. Zahteva, da se predlože zapisniki letošnjih tajnih sej v štirinajstih dneh, pa kaže, da ima menda deželni odbor namen, baviti se z nekaterimi tajnimi sklepi in morda tudi razveljaviti nekatere. Tako je prav lahko mogoče, da se razvije med deželnim odborom in mestno občino boj, ki bil lahko trdovraten in bi globoko posegel ter bi lahko imel še važne posledice. In liberalno-klerikalna harmonija se ni prav poškopljena in pokopana!

— **Voda za Šiško** je bila na dnevnem redu zadnje ljubljanske občinske seje. Dosedanji šišenski občinski odbor je smatral Šisko za vas, v kateri je vsaka moderna reforma nepotrebna in njegovo reakcionarno stališče v vseh rečeh občinskega gospodarstva je največ razločila, da je pri zadnjih volitvah padel. Ker ni hotela občina za nabavo pitne vode ničesar storiti, se je ustanovila v Šiški zadruga, ki spoznava, da je vprašanje zdrave vode med najvažnejšimi občinskimi zadevami in da je Šiška kolikortoliko predmestje glavnega mesta kranjskega. V petek je občinski svetnik Plantan na seji poročal o tej zadevi, da je mestni občinski svet dne 15. oktobra l. l. odobril pogodbo s spodnjo šišensko vodovodno zadrugo o oddaji vode iz mestnega vodovoda. Zadruga želi, da bi se nekatere točke te pogodbe izpremenile. Zagotovila naj bi se popolna prostost glede na oddajo vode; šišenski vodovod naj bi prišel šele po 45 letih v last mestne občine; zadrugi naj bi se za celo svoto letne vodovodne pristojbine priznal 15 odstotni popust; na dan otvoritve hidrantov naj se položi 1000 kron varščine za pokritje vodovodnih pristojbin, kar bi veljalo tudi, če pride vodovodna naprava v last mestne občine, odnosno če se zadruga razide; če se napravijo javni vodojaki in napajališča za živino, naj imata izključno pravico do njih občini Spodnja in Zgornja Šiška, za kar naj bi plačevali pristojbino mestni občini. Ljubljanski občinski svet je na predlog personalnega in pravnega odseka sklenil, da se v prvih treh točkah ugotovi željam zadruge, varstvo pa morata prevzeti občini Spodnja in Zgornja Šiška, da ne bo pozneje treba sklepati eventualnih novih pogodb. Če se napravijo javni vodnjaki in napajališča, naj imata občini Spodnja in Zgornja Šiška izključno pravico do porabe teh naprav, morate se pa zavedati, da plačujete mestni občini vse pristojbine za porabo vode in za vzdrževanje naprav.

— **Mrtvo truplo**, katero so našli 28. marca na pol golo na Strmski cesti v Zagrebu, so spoznali za bivšega čevljarja G. Zerovnika, katerega so kakor so pokazale preiskave, njegovi sopivci v gostilni A. Krvarič med preprirom ubili in napol slečenega na cesti popustili. Zaprtih je 10 krivcev.

— **Generalissimus Ribnikar** se je odpovedal načelnstvu ljubljanske »N. D. O.« »Slov. Narod« poroča, da odbor ni hotel vzeti demisije na znanje, ampak da Ribnikar vztraja na svojem odstopu ne iz društvenih, temveč iz drugih nagibov. Mi smo nekaj slišali o teh drugih nagibih; baje mu je Hribar povedal, da treba tržnega nadzornika, ne pa načelnika »N. D. O.«

Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo!

Umetnost in književnost.

: **Majski list** izda stranka tudi letos in sicer na 12 straneh in z ovitkom. List bo torej povečan, imel bo bogato vsebino ter bo skrbno urejen in ilustriran. Izšel bo zanesljivo do polovice aprila. Vse organizacije in sodruge opozarjamo na to izjavo in prosimo, naj naznanijo naročila čimprej »Delavski Tiskovni Družbi« v Ljubljani, Dunajska cesta 20. Noben sodrug bi ne smel ostati brez majskega lista.

: **Koncert Nedbalovega orkestra**, ki je bil v petek v veliki dvorani hotela »Union«, je dosegel izvanredno velik uspeh. Program je obsegal sledeče točke: 1. Goldmark: Sakuntala, uvertira; 2. Čajkovskij: Šesta, tragična simfonijska (h-mol) »Pathétique«; 3. Smetana: Vltava, velika simfonijska slika; 4. Wagner: Predigra k operi »Mojstrski pevci Norimberski«. Vspored že kaže, da je bil koncert v velikem slogu, kakršen je v Ljubljani malokdaj mogoč; do pravega užitka ga je pa pripravila mojstrska izvedba, ob kateri je prišla vsaka niansa do popolne veljave. Posamezne točke so se tako kosale, da je kaj težko reči, katera stoji najvišje, na srečo odpade za poročevalca dolžnost primerjanja, ker stoji vsaka teh skladb v svoji vrsti tako visoko, da so vse skupaj sestavljale čudovito harmonično celoto. Polni, blesteči akordi so šumeli mimo ušes poslušalcev kakor reka ubranih glasov, ki se zdaj široko razlije po brezbrežni strugi, zdaj zapeni in zabobni v skalnati soteski, venomer na migljaj dirigenta, ki je duša svojega izbranega, z velikansko tehniko, preciznostjo in s temperamentom se odlikujočega orkestra. Gledati

tega ravnatelja, ki ves živi v kompoziciji in dirigira z vsemi živci, z intelektom in s psiho, je bil skoraj enak užitek, kakor poslušati vzorno interpretacijo. Udeležba je bila za ljubljanske razmere dobra in poslušalci so odlikovali Nedbala z obilnim, zlasti na koncu dolgotrajnim aplavzom —ab—

Zadnje vesti.

Odpuščanje rezervistov. Dunaj, 9. aprila. Vojna uprava je po cesarjevem pooblastilu ukazala, da se imajo rezervisti nekaterih obmejnih zborov (7. in 13.) takoj odpustiti. Za odpust rezervistov v Bosni se izdeluje povelje in odide v bližnjih dneh na zborna zapovedništva. Če se vpoštevata, da se z enim vojaškim vlakom lahko pelje en vojni bataljon, se razume, da bo trajalo precej časa, preden bodo vsi rezervisti doma.

Hišne preiskave na Moravskem. Brno, 9. aprila. Danes so bile pri mnogih funkcionarjih češkoradikalnih društev po mestih preiskave; v Jablonci je bila preiskava tudi v nekem hotelu, kjer ima češkoradikalno mladinsko društvo »Svato-pluk« svoj sedež. Povsod, so iskali protimilitarističnespise.

Umor v ljubljanski okolici. Včeraj zjutraj so našli na poti med Dravljami in St. Vidom ubitega 60 let starega posestnika Andreja Tome iz Dravlj. Poleg mrtveca je ležal lesen kol. Je-lj uboj ali roparski umor, nam še ni znano. Tome je imel navado, da se je po gostilnah med družbo zelo rad pobahal z denarjem in ni izključeno, da bi tega ne bil kdaj opazil kak nepoklican.

Sodnijske barbarije na Hrvaškem. Zagreb, 9. aprila. Včeraj in danes so se primerili v zaporu deželnega sodišča veliki kravali zaradi nezasiščenega ravnanja z Srbi, ki so obtoženi zaradi »veleizdajstva«. Brez vsakega umevnega razloga je sodišče obsodilo celo vrsto obtožencev na težke disciplinarne kazni, kar je povsod napravilo vtisk velikanskega škandala, kakor je sploh ves proces od začetka do konca enoten škandal. Te disciplinarne kazni pa še niso zadostovale državnemu pravdniku Accurtiju, čigar vedenje bi bilo v vsaki drugi deželi nemogoče. Dasi to ni njegovega pravica, je ukazal, da se obtožencem še poostre kazni; prepovedal se jim je izprehod po dvorišču, čitanje časopisov, kajenje, sprejemanje obiska svojih znancev in sorodnikov. Končno so jih še vtaknili v celice z navadnimi, zaradi umora in teških spolnih zločinov obsojenimi. Obtoženci so že včeraj protestirali, a zaman. Danes dopoldne so se ponovili viharji nastopi. Obtoženca dr. Gjurića so hoteli vtakniti v temnico; zahteval je, naj se najprej osnaži, ker je bila polna nesnage in golazni. Paznik ni hotel storiti tega, vsled česar so vsi obtoženci hrupno ugovarjali. Na to je ječar nastavljal dr. Gjuriću samokres na čelo, tako da se je moral vdati. Danes je prišel Accurti sam se prepričati v ječo, če so se izvršile njegove sekature!

Berlinska pogodba. Dunaj, 10. aprila. Danes pridejo zastopniki velesil k baronu A. erenthalu, da mu izroče noto, s katero izrekajo soglas z odstranitvijo članka 25 berlinske pogodbe.

Častniki v Srbiji. Belgrad, 10. aprila. Major Okanović, poveljnik konjskega polka v Kraljevem, ki je z vsemi svojimi častniki demisioniral, izjavlja, da njegova demisija ni protest proti sprijaznenju z Avstrijo; častniki hočejo doseči, da vlada v bodoče ne dela strankarsko, ampak narodno politiko. Častniki konjskih polkov v Nisu in Kraljevem so protestirali proti imenovanju princa Arzena za poveljnika kavalrije, češ, da je dosti zaslužnih in zmognih častnikov za to mesto.

Srbaki vstali v Ameriko. Budimpešta, 9. aprila. Tukajšnja policija je danes dobila obvestilo od reške obmejne policije, da so cele trume komitadžijev iz Srbije, Črne gore in Macedonije po morju na poti v Reko, ker se hočejo izseliti v Ameriko. Do konca tedna pričakujejo na Reki do pettisoč takih izseljencev. Policija je odredila, da se puste brez ovire.

Bomba na Španskem. Barcelona, 9. aprila. V ulici Bocquera se je predsmočenjem v neki veži razpočila bomba, vsled česar so bili trije kavarniški natakari ranjeni.

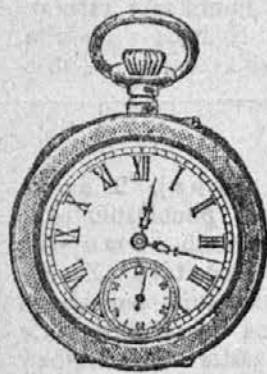
Novo portugalsko ministrstvo. Lisabon, 9. aprila. Nova vlada se je sestavila tako: Predsedništvo in vojna Telles; finance Soares Branco; justica Alaxcao; notranje zadeve Aleksander Cabral; zunanje zadeve Carlo Bocage; javna dela Luy Castro; mornarica Azevedo.

Milko Krapeš

urar in trgovec z zlatino, zaprisoženi
sodnijski ocenilec, Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svojo bogato zalogo različnih stenskih in žepnih ur, kakor tudi zlatih in srebrnih verig, uhanov in prstanov. V zalogi imam tudi gramofone in plošče s slovenskimi napevi in godbo. Z ozirom na bližajočo se velikonočno in binkoštno praznike, naj nihče ne zamudi te prilike, ker todem prodajal po znatno nižjih cenah. Malo dobička, veliko prometa! Cenike pošiljam zastoj in poštne prosto! 62—20

Ceniki zastoj in
poštne prosto!

Pozor!

Kdor želi imeti dobro
uro, naj jo zahteva z
znamko „Union“, ker te
ure so najbolj trpežne in
natančne. Dobe se pri:

Fr. Čudnu
urarju in trgovcu
v Ljubljani

delničar in zastopnik
švicarskih tovarn
„Union“ v Bielu in
Genovi. 40—3

Krasno

pomladansko zalogo mod-
nega blaga za gospode in
dame, priporoča:

Engelbert Skušek

Ljubljana

Mestni trg št. 19.

104—51

Klobuke, cilindre
in čepice v najnovejših
in velikih izberah priporoča

Jvan Soklič, Ljubljana

Pod Trančo št. 2.

52—22

Svoji k svojim!

Lud. Černe

zlatar in trgovec z urami

ter zapriseženi sodnijski cenilec

Ljubljana, Wolfove ulice 3.

Izborna zaloga briljantnega blaga,
zlatnine, srebrnine in raznih ur.

Lastna delavnica

za popravila in nova dela.

Cene najnižje. Solidna postrežba.

Josip Leon

krojaški mojster

Celje Gosposka ulica 4
Gosposka ulica 9

se priporoča cenjenemu občinstvu za mnogobrojna
naročila.

Posebno se priporočam cenjenemu prebivalstvu
iz Trbovelj in okolice ter naznanjam, da pro-
dajam ob plačilnih dnevih

10—1

v Trbovljah na Vodi

v hiši gospe Plevčak.

Vzamem tudi mero za obleke, katere izvršim do
prihodnjega plačilnega dneva.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl.

Globoko izpod cene

prodajam zaradi pomanjkanja prostora ravno dole spomladne in letne obleke, povrhnjke, dežne
plašče za gospode in dečke. Najmodernejša konfekcija za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina

v Ljubljani

A. Lukič

Pred škofijo št. 19.

Naročajte in širite naš list!

JOS. DEŽMAN

knjigovez :: Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

priporoča slavnemu občinstvu ter cenjenim druš-
tvom v mestu in na deželi svojo že mnogo let
obstoječo in sedaj na novo izvrstno preurejeno

knjigoveznico

v kateri izvršuje vsa v knjigoveško stroko spada-
joča dela, kakor: vezanje raznih knjig za knjižnice
in čitalnice, jako trpežno in ceno vezanje zapis-
nikov, društvenih, hranilničnih, šolskih in sličnih
knjig. — Cenjenim društvom in pri-
vrednih naročilih primeren popust.
Cene nizke! Postrežba točna!

3—3

Drože! Kvas!
Svoji k svojim!

Priporočam se slovenskemu občinstvu,
pekovski mojstrosti in trgovcem, naj
kupujejo in naročajo edino

CIRIL-METODOVE DROŽE

najboljše kakovosti in po nizki
ceni. Nobeden gg. pekovi in trgovci naj
bi ne ostal odslej brez tega blaga, ki se
prodaja naši potrebni šolski družbi v
korist. 6—5

Naročajte vsi žitne drože
edinole od domačega narodnega izdelovalca

Maša Zalokerja v Ljubljani

V lastni hiši, Kladezne ulice št. 17. Rečne ulice št. 5.

Nova Lenasi & Gerkman Nova

slovenska trgovina Ljubljana vogal Stritarjevih
in Lingarjevih ulic priporoča

slovenska trgovina

za pomlad in poletje
vsakovrstno sukneno, volneno in platneno blago.

24—8

Cene solidne in postrežba točna.

Kmečka delavska

gospodarska zadruga

v Dobravljah, Goriško.

Registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Ustanovljena 1. 1908.

Vino se pošilja od 56 litrov naprej
po jako zmernih cenah.

Podpisano se tem potom zahvaljuje
dosedanjim vinskih odjemalcem, po-
sebnemu občenemu konsumnemu društvu v
Ljubljani, delavskemu konsumu v Idriji,
zasebnikom v Mirnu in drugod.

To priliko pa uporabi, da priporoča
veliko množino še neprodanega vipav-
skega naravnega vina iz lastnih kleti zdru-
ženih kmetov iz Dobravlj, Skrilj, Brji,
Šmarji, Rihemberga, Kamnja in bližnjih
vasi, vsem svojim dosedanjim in novim
odjemalcem po Kranjskem, Primorskem,
Štajerskem, Koroskem in drugod.

27

Zadružno vodstvo.

Ustanovljena 1847.

52—16

Ustanovljena 1847.

Čovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 :: LJUBLJANA :: Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in go-
spoke sobe. Preproge, zastorji, modroci na zmeti, žimnati modroci, otroški vozički i. t. d.
Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Največja zaloga,

najboljše in najcenejše trdnjake za
naročevanje ozi. nakupovanje i

Čopčev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/2, 1/4, 1/8
in 1 kg. 104—34

Jantarjeve glazure za podo. Edino trpežno in naj-
lepše mazilo za trde in mehke podo.

Voščila, štedilnega, brezbarvnega in barvnega za
podo; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravljena za vsakovrstne prevlake.

Brunolna za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Ustanovljeno
1. 1832.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno
1. 1832.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Maščobo za usnje.

Oljnatih barv, priznani najboljše.

Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.

Steklarskega kleja, pristnega, zajamčeno trpežnega.

Gipsa, alabasterskega in štukaturnega.

Karbolinaja, najboljše.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhih, kemičnih, prstenih in rudninskih.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzorcev za slikarje, najnovejših.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.